

STORTINGET

Innst. 550 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 178 S (2020–2021)

Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av en forordning om etablering av EUs romprogram (2021–2027) og EUs byrå for romprogrammet

Til Stortinget

Sammendrag

Utenriksdepartementet ber i proposisjonen om Stortingets samtykke deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av en forordning om etablering av EUs romprogram (2021–2027) og EUs byrå for romprogrammet.

Forslag til en forordning om etablering av EUs romprogram (2021–2027) og EUs byrå for romprogrammet ble presentert av Europakommisjonen 6. juni 2018 ved dokument COM/2018/447 final. Forordningen er ikke formelt vedtatt i EU ennå. Proposisjonen baseres på den endelige kompromissteksten etter forhandlinger mellom EU-institusjonene (trilog-forhandlingene) ved dokument ST 14200 2020 INIT. Det forventes ingen endringer av betydning i utkastet før det blir endelig vedtatt.

Forordningen innebærer at alle EUs romprogrammer samles i ett program som skal erstatte (EU) No 912/2010, (EU) No 1285/2013, (EU) No 377/2014 og 541/2014/EU. Forordningen omfatter EUs romaktiviteter for perioden 2021–2027, herunder videreføring og videreutvikling av Galileo/EGNOS (satellittnavigasjon) og Copernicus (jordobservasjon). Det nye programmet vil også omfatte nysatsingene GOVSATCOM (sikker satel-

littkommunikasjon for myndighetsformål) og SSA (romovervåkning).

Forordningen etablerer også Byrået for romprogrammet («EU Agency for the Space Programme»), som erstatter det europeiske GNSS-byrået som ble etablert ved forordning (EU) No 912/2010. Byråets oppgaver utvides til å inkludere alle komponentene i EUs romprogram.

Norge kan videreføre sin deltakelse i Galileo, EGNOS og Copernicus på samme vilkår som hittil i programmet. Det kan fremforhandles avtaler om norsk deltakelse i GOVSATCOM og deler av SSA.

Norge har deltatt i Galileo, EGNOS og Copernicus siden programmene ble startet opp i ESA (European Space Agency) på slutten av 1990-tallet. Eierskapet til programmene er etter hvert blitt overført til EU, og de senere årene har norsk deltagelse foregått ved at programmene har blitt innlemmet i EØS-avtalen.

Siden gjennomføringen av EØS-komiteens beslutning vil ha flerårige budsjettmessige konsekvenser, er Stortingets samtykke til deltakelse i EØS-komiteens beslutning nødvendig, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

For å sikre norsk deltakelse i romprogrammet så snart som mulig, foreslår regjeringen at Stortinget gir sitt samtykke før forordningen er vedtatt i EU og før det treffes beslutning i EØS-komiteen. Forordningen forventes vedtatt av EU i april. EØS-komiteens beslutning er ventet i juni/juli 2021. Det ventes ingen vesentlige endringer i utkastet til forordning eller EØS-komiteebeslutning. Dersom det likevel skulle bli vesentlige endringer, vil saken bli fremlagt for Stortinget på nytt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til proposisjonen.

Komiteen viser til at Norge har deltatt i EUs to separate romprogrammer Galileo/EGNOS (satellittnavigasjon) og Copernicus (jordobservasjon) siden de ble etablert som EU-programmer. Komiteen merker seg at EU vil samle de to programmene i ett felles romprogram for neste programperiode, som er fra 2021–2027.

Komiteen merker seg også at forordningen etablerer Byrået for romprogrammet «EU Agency for the Space Programme». Komiteen merker seg at byråets oppgaver utvides til å inkludere alle komponentene i EUs romprogram.

Komiteen viser til at norsk deltakelse i EUs romprogram forventes å bidra til at Norge har innflytelse på beslutninger knyttet til samfunnsviktig infrastruktur.

Komiteen merker seg videre at deltakelsen legger til rette for at norske aktører får den innsikten som er nødvendig for best mulig utnyttelse av EUs satellittsystemer, bakkeinfrastruktur og tilhørende tjenester for norske brukere.

Komiteen merker seg at Norges geografi, topografi og nærings- og bosettingsstruktur gjør oss til ett av de landene som trolig vil ha størst utbytte av Galileo og EGNOS. Deltakelse i programmene til nå har gitt norske myndigheter mulighet til å påvirke programmene slik at de i størst mulig grad ivaretar norske interesser.

Komiteen merker seg at deltakelsen i programmene har gitt norsk forvaltning og industri tidlig innsikt i systemer som leverer tjenester som samfunnet er avhengig av. Dette opplyses å ha bidratt til å posisjonere norsk industri i det voksende markedet for tjenester som nyttiggjør satellittnavigasjon.

Komiteen merker seg at deltakelse i programmene er en forutsetning for at norske næringsaktører får by på kontrakter som lyses ut under programmet.

Komiteen viser til at det for programperioden 2014–2020 ble anslått at kontraktspotensialet for norske aktører var på om lag 1 mrd. kroner, omtrent samme beløp som den norske programkontingenten. Komiteen viser til at det i proposisjonen vises til at tall for

perioden 2014–2020 viser at norske aktører vant Copernicus-relaterte kontrakter på om lag 132 mill. euro.

Komiteen viser til at for programperioden 2021–2027 er det anslått at kontraktspotensialet for norske aktører er i samme størrelsesorden som den norske programkontingenten.

Komiteen viser til at Oslo Economics har gjennomført en evaluering av Norges deltakelse i EUs romprogrammer for satellittnavigasjon og jordobservasjon. Komiteen viser til at rapporten konkluderer med at Norges deltakelse i romprogrammene er samfunnsøkonomisk lønnsom, og at videre deltakelse er en forutsetning for å realisere nytten av investeringene som er gjort frem til nå.

Komiteen viser til at Norsk romsenter ivaretar rollen som sekretariat for Norges deltakelse i EUs romprogram og arbeider for å sikre norske interesser i alle programkomponenter.

Komiteen viser til at finansieringen av Norges deltakelse er ivarettatt i statsbudsjettet for 2021, og de årlige utgiftene fra 2022 håndteres i de årlige budsjettprosessene.

Komiteen merker seg at etter at proposisjonen ble fremmet, har EU formelt vedtatt forordningen, i vedtak av 27. april 2021.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at denne saken kommer til behandling i Stortinget før den er behandlet av EØS-komiteen. Dette gjelder en rekke EØS-saker fremmet i stortingssesjonen 2020–2021. Disse medlemmer mener sakene bør være ferdigbehandlet i EØS-komiteen før de forelegges Stortinget.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Prop. 178 S (2020–2021) sendes tilbake til regjeringen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at dersom Norge skal avvente stortingsbehandling til etter behandlingen i EØS-komiteen i juni/juli, vil det ikke være mulig å få vedtatt norsk deltakelse før Stortinget åpner igjen for høstsesjonen 2021. Disse medlemmer påpeker at en utsettelse av saken kan skape usikkerhet om norsk deltakelse i programmet, som omfatter både tilgang på tjenester for forvaltningsformål og norske FoU- og industrimuligheter. Disse medlemmer påpeker at den foreslåtte prosedyren med forhåndssamtykke også ble benyttet ved forrige behandling av spørsmålet om norsk deltakelse i EU-programmene.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Utenriks- og forsvarskomiteen viser til næringskomiteens utkast til innstilling, datert 11. mai 2021 til Prop. 178 S (2020–2021) Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av en forordning om etablering av EUs romprogram (2021–2027) og EUs byrå for romprogrammet.

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer viser til sine respektive partiers merknader i næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 178 S (2020–2021) og har for øvrig ingen merknader.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Prop. 178 S (2020–2021) sendes tilbake til regjeringen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget samtykker i deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av en forordning om etablering av EUs romprogram (2021–2027) og EUs byrå for romprogrammet.

Oslo, i næringskomiteen, den 25. mai 2021

Geir Pollestad

leder

Margunn Ebbesen

ordfører

